

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izven ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četristopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. še se tri- ali večkrat tiska. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. — Opravištvu, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Iz govora slov. poslanca Hermana

(v štajerskem deželni zboru.)

Slavni deželni zbor! Vsako leto prihajamo tu sem v to zbornico in blagostanje dežele skrčuje se pod našimi rokami.

Dežela se pogrezuje v dolgove, okrajam in občinam ne godi se bolje, kakor tudi državi ne. Pridenimo k temu še slabo varnost osebe in imetja, kaos v administraciji, razdrtje verskega in narodnega miru, razpad uravnosti in prikažejo se razmere, razmere resne in k premisleku vabeče.

Ljudstvo si samo pomagati ne more, država je nezmožna, deželni zbor mora skrbeti za občni blagor in dolžnost je njegova onim resnim razmeram v okoliščini priti.

Potem, ko je gospod poslanec raložil, da je po njegovem mnenju iskati uzroka ti tužni prikazni v vladni sistemi, nadaljuje:

V deželi nam gospodarite dve vladi: deželni odbor s samoupravnimi okraji in občinami in pa cesarska deželna vlada s političnimi okraji in občinami.

Vprašam, ali je taka dvojna vlada v deželi naravna in koristna? Ali ne opovira in podražuje mnogo bolj deželno vodstvo, ker uroči obilo nepotrebnih oblastij in instanc, ter potrosi dragega časa in denarja. Koliko nešrečnih posledic izhaja iz tega! Ta nenaraven dualizem vpliva pa tudi na deželni zbor. Gospodje, vi imate pred soboj dvojno vlado, avtonomno in pa državno, in na prosto voljo vam je dano, podati se v vodstvo tej ali onej. Ali opaziti se je hotelo, da rayno zavoljo tega v deželnem zboru nema vodstva ne ta ne ona vlada in da se zibje slavni zbor brez vodnika tija in sem, umira brez namer in ciljev, in da bi se bilo morda marsikaj bolje dovršilo, ako bi stala temu zboru na strani jedina in polnooblastna vlada. Vsako ljudsko zastopništvo

pa mora pripoznati vlade vodstvo nad soboj, če ima tudi nalogo, obdržati jo na uravnih potih, ako hoče stopiti iz njih.

Ali je naravno in dobro, ako ti dve vladi vsaka za se predlagate nam postave in ste si za hrbtom jedna drugi naproti?

Govornik našteje, nekoliko postav, katere ste ob enem predlagali obe vladi in potem nadaljuje:

Da bi se kaka reč postavno uredila, pooblastujete svojo vlado, deželni odbor, k po prej potrebnim delom in pripravam. Ali deželnemu odboru pri tem ne stojijo na strani državne, politične oblasti in nema pravice, postave, katero je predlagal, predložiti tudi k sankciji. In če je vendar svoje dela in priprave dokončal, ter stopil s svojimi načrti pred deželni zbor tedaj pa protestuje druga vlada proti njim, češ da jih sprejeti in sankciji predložiti ne more. Pri taci okoliščini pa je deželni odbor prelival brez vspeha svoj pot in še okaran je bil. S tem pa nečem grajati, državne vlade, nij ne očitam ničesar, ker sedanja sistema jej ne dovoljuje ravnati drugače.

Ni državna, ni avtonomna vlada ne bi smela tedaj brez poprejšnega dovoljenja deželnega vladarja načrtov tej zbornici predlagati. To terjaa red in pa oblast deželnega vladarja. Ali tedaj bi pa morala tudi avtonomna vlada brez posredno občeovati z deželnim vladarjem, kar se pa sedaj ne godi. Nekedaj pač so štirski deželni stanovi direktno s svojim deželnim gospodom občeovali. Sedaj pa vodi pot do njega skozi sobane državnega ministerstva. Narayna razmera pa to njej. Pa vsaj tudi deželnega vladarja ne nahajamo več, povsodi nam pride naproti le „cesar“ naslonjen na konstitucionalnega ministra.

„Moj minister ima ukaz k izvršbi te postave.“ To malo besed, katere k sklepu privedate deželnim zakonom svedoči popolnem

te nenaravne razmere. Kdo ukazuje tako izvežbo? Deželni zbor. Dežela. Komu jo ukazuje? Državi, oziroma državnemu ministru. Tedaj daje dežela državi ukaze! Državnemu ministru pripada pač izvrševati sklepe državnega zbora, nikdar pa ne, izvrševati tudi sklepe sedemnajstih deželnih zborov. Zakaj pa mora delati deželni zbor tako? Zato ker nema ni jedne eksekutivne oblasti, katera bi mu sklepe izvrševala. To pa stori država, katera je odtrgala deželam nekdanjo eksekutivno in katera meni, da se po centralističnih pojmi posamezne dežele same vladati ne smejo, in da se njihova administracija le po državi iz Dunaja voditi more. Dežele zdihujejo pod jerobstvom države in le ta opravlja njihove opravila in vendar je nij nihče k temu pooblastil. Kako da jih pa opravlja? to vidimo in čutimo.

Deželni zbor brez eksekutive, jednak je vojaku brez orožja in deželni odbor, eksekutivni organ deželnega zbora pa je tudi brez eksekutivne oblasti, tedaj tudi vojak brez orožja.

Kdo predlaga naše deželne zakone k najvišji sankciji. Morda kak deželni minister? Ne. Pač pa državni minister, kateri je morda navezan na svojo stranko, katerej nej odgovoren deželnemu zboru, ter simpatije do dežele še morda ne pozna. Kdo kontra signuje naše deželne zakone? Ravno taist minister.

Deželni vladar in pa cesar sta sicer jedna in ista fizična oseba, ali čini njihovi niso vedno jedni in isti. Samo deželni vladar more brez kratenja pravic cesarskih izpolnjevati želje posameznih dežel. Tega cesar ne more, uže zavoljo svojega ministerstva ne. Deželni vladar in deželni zbor sta lastnika dežele, če zgine deželni vladar pred cesarjem, tedaj zgine tudi deželni zbor in samoblast dežele pred državo. Sicer jih je mnogo, kateri to želijo, ter stavljajo v senco deželne zbor in njihove pravice. Sinovom pa, kateri tudi naši deželi pravico

Listek.

Tri dni v starem Rimu.

(V ljubljanski čitalnici govoril prof. Fr. Wiethaler.)

(Dalje.)

Vozovi so dvokolesni; 4 konji stoje drug zraven drugega; najvažniši je levi, ker se ima „mete“ ogibati. Vozotaji, ki so sužnji ali pa najeti inozemci, stoji na vozovih v brezrokavni tunikah, okrog telesa imajo pas iz usnja, da jim obleka ne vihra, vajeti okoli hrbta, da jim iz rok ne uidejo, za pasom nož, da hitro vajeti prerežejo, ako bi se konji splašili, v roki pa bič. Glavo, deloma tudi čelo i lica jim pokriva čeladasta kapica, roke in noge pa tiče v mrežastih tkankah (trikot). Zdaj vrže konzul s svoje lože v znamenje začetka belo sukno (mappa) v dirjalske i ob enem zadoni glas trobente. Prepeta ovoja

pade i četvorice se spuste v dir. Uže se ne vidi nič, nego prah i ne sliši nič, nego vpitje razburjenih gledalcev, katerih jedni se za to, drugi za ono barvo potegujejo i ji svoje simpatije izpodbujalnimi, svojo jezo pa psovavnimi glasovi naznanjajo. Uže so vozovi dvakrat okrog „spine“ prišli; v znamenje tega sti dve onih jajčastih podob, ktere smo pri vstopu na njej videli, izginili. A pri četrtem teku vidimo samo tri četvorice. Kje je četrta? Ob gornji „meti“ se je pri ogibanju razdrobila, vozotaj je pal z voza i na pol mrtvega so ga odnesli, zdaj pa tekajo splašeni konji sami okrog. Pri sedmem (to je za njem) teku vidimo belo četvorico daleč pred drugimi, 5 korakov še ima do zgornje konzulovi loži nasproti ležeče „mete“, gle te! ravno zdaj je srečno prestopila kredoj potegnjeno črto — njena je tedaj zmaga. Brezkončno ploskanje od jedne i surovo psovanje od druge strani — to je le

dvojen učinek jednega uzroka. Skoro celo občinstvo namreč je po omenjenih štirih barvah tudi v 4 stranke razdeljeno, katerih se vsaka za svojo barvo silne poteguje i na njeno zmago ogromne svote denarja stavlja. Iz tega se dajo tudi oni izrazi veselja i jezne nad vspehom bele četvorice prav lahko razložiti. Če mislimo, da je zdaj vsega konec, se zlo motimo. Za nas morla je bilo to zadosti, ne tako za rimsko ljudstvo. Še trindvajsetkrat se bode to danas ponavljalo. Po prvem diru kakor tudi po vsakem sledečem nastopi majhen prestanek, med katerim svirajo piskarji i trobentarji. Po dvanajstem diru pa bode večji odmor, med katerim pojdejo odličniše osebe majhno južino zavžit, prosto ljudstvo pa bode cesar sam v cirku gostil. Popoldan je nadaljevanje vozniskih iger i končno se bodo še tekuni i rokoborci skušali, pri čem pa mi ne moremo navzoči biti, oziraje se na njezni, rahločutni i krasni spol,

za pravico kratijo in državi oddajajo, kliče naproti: „Gospod odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo“.

(Konec priha.)

Deželni zbori.

Kranjski deželni zbor.

(XIV. seja.) Na dnevnem redu je poročilo finančnega odseka, zaradi zidanja norišnice na Studencu.

V imenu večine finančnega odseka poroča baron Abfaltretn in nasvetuje naj se kupljenje Val. Krisperjeve graščine odobri, dalje:

Blazni oddel ljubljanske bolnice ostaje po preračunjenji prostorov na 40 glav za nemirne, ali pa za druge, kateri intenzivno zdravniško pomoč in oskrbovanje potrebujejo, ter se deželnemu odboru naroča, da bi nekdanjega primarija, blaznice dr. Keesbaehera ob svojem času omisleni projekt, da bi se na konci bolnišnega vrta, kder meji z Mühleisenovim posestvom, zidalo malo pritlično poslopje s sobami za nemirne, na to bi se moral zopet ozirati, preiskavati in po primeri okoliščine predložiti obris s preračunjenjem stroškov, ter o vspehu v prihodnjem zasedanju deželnega zbora poročati, in o navedenem slabem stanju vrat, oken in podov blaznih oddelov bolnice po deželnim inženirju preiskovati, ter po razmerji preiskovanj, vse potrebno administrativnim putem popraviti;

za druge blazne v številu 110 glav, napravi naj se podružna ustanova z jednim, primariju podložnim asistentnim zdravnikom v deželnemu posestvu, v „živinozdravnici“ na ta način, da se uporabi večina prostorov ondote nega poslopja za stanovanje 20 glav, in v večjih, k posestvu spadajočih gospodarstvenih poslopih za stanovanje 90 blaznih in to naj se ustvari z adoptiranjem pritličnih prostorov in sezidanjem in prizidanjem potrebnih prostorov;

drugo (malo) gospodarsko poslopje naj ostane kot tako in za hlev za govejo živino po potrebi za dela blaznih, ter adoptirati vznotraj obzidja se nahajajočo malo ekonomijo; za pokritje za to potrebnih stroškov podaje se deželnemu odboru znesek 25.000 gl. iz ostanka norišno-stavbenega zaklada s tem naročilom, da z ozirom na ravno začenjajočo se dobo zidanja s potrebno hitrostjo napravi zidanja projekt in dotično preračunjenje stroškov, preiskuje, in o porabljenji za to svrha dane syote položi natančni račun.

V imenu manjšine finančnega odseka poroča dr. Poklukar in nasvetuje:

1. Na za to odločeni višini za norišnico kupljenega posestva „Studenc“ se zidata po izdelanim načrtu, omejenem na najpotrebnejše zdravstvene zahteve — oddelka za besne skupaj za 16 oseb, oba oddelka za nemirne blazne skupaj za 50 oseb, nadalje od pritličnega oddelka toliko, kolikor treba v začasno porabo kuhinje in družih gospodarskih prostorov za pred omenjene blazne; končno se ima napraviti tudi vodnjak, obzidje vrtov in pokriti hodniki mej poslopji, tako, da bo jeseni 1877. leta mogoče blazne v te poslopja preseliti.

2. V ta namen se deželnemu odboru privoli svota do 100.000 gl., (sto tisoč gold. a. v.) katero naj vzame iz ostanka norišno-stavbenega zaklada, nadalje naj v to obrne kupnino za k posestvu Studenc spadajoče, zunaj obzidja ležeče zemljišča, katere naj pri ugodnej priliki kar pred proda; končno primanjstvo pa naj plača iz deželnemu zakladu lastnih obligacij.

3. V obstoječem glavnem poslopju na Studencu naj se pri tleh in v 1. nadstropji spravi 20 blaznih, — norišni oddelki ljubljanske bolnice s prostorom za 40 blaznih se ima po preselitvi besnih in nemirnih blaznih na Studenc porabiti za mirne neozdravljive blazne epileptične, paralične in nesnažne.

4. Deželnemu odboru se naroča, predstojajoče sklepe izvršiti za porabo deželnih obligacij v ta namen najvišjega privoljenja preiskrabeti — in o teh zadevah deželnemu zboru posebej poročati.

V generalnej debati govori najprvo vladni zastopnik vitez Widman, mnenja deželnega zdravstvenega sveta držeč se, je on proti obema projektoma.

Za predlog večine govore v debati, ki je trajala šest ur: Dežman, Zagorec, dr. Schrei, in poročevalec baron Abfaltretn.

Za predlog manjine finančnega odseka dr. Bleiweis, Horak in poročevalec dr. Poklukar.

Poslanec Grasselli nasvetuje, da bi se to vprašanje rešilo še le v prihodnji sesiji definitivno, ker se mu ne zdi zdaj še na vse strani razbistreno.

Seja preneha za nekoliko časa, mej tem se posvetuje finančni odsek, in nasvetuje sledeče: Deželni odbor dobi nalog, oba predloga natanko premišljevat in na podlogi obeh pripraviti stavbene načrte za norišnico 150 oseb, katera ne sme veljati nad 150.000 gl. do-

tične načrte bode deželni zbor sam v prihodnji sesiji odobril. Proti mnenju deželnega zdravstvenega sveta, ki zahteva norišnico tako veliko in katero dežela pri slabih denarnih močeh zidati ne more, deželni zbor odločno protestuje. Ko so o predlogu odseka govorili dr. Zarnik in baron Abfaltretn in proti njemu dr. Bleiweis in dr. Poklukar, se končno sprejme z večino glasov.

„Mol“ in „Dur“.

III.

Pisal sem v št. 40. in 41. „Slov. Naroda“ kako naj upotrebujemo „Mol“ v našem delu v pridobitev dosta odtujenega nam srednjega stana; priporočal tam mirno nežalno delovanje na družbinskem polji itd. Poskusim denes pisati, kako uporabimo „Dur“. Sveta ameriška sloboda bdi nad drž. pravdnikom v Ljubljani, drugače pojde ves „Dur“ prav „piano“ v koš! Je proklet tema to in zraven pero na verigi, Memi se močno zdi, da ne bom preplaval, v Avstriji, na Slovenskem živimo in tu se je boginja tiskovne svobode strastno zaljubila v starega neusmiljenega cenzorja prejšnjih časov podložniške pameti. A poskusimo! — Herder pravi nekje, da nij drugače mogoče misliti, nego to, da se bode mesto bojnega trusa mirno pridnemu delu prijazno življenje v Evropi udomačilo, in tedaj, vsklikne vse narode z jednako ljubeznijo objemljajoči mož radostno, tedaj pridete vi Slovani, stokajoči v verigah skozi tisoč let na krmilo, tedaj boste vi lepe vaše praznike gostoljubja in miroljubja praznovali slobodno kot slobodni ljudje po vaših prekrasnih pokrajinah.

Ta doba morda še leži v dalekej bodočnosti; za zdaj pa in za tisoč let nazaj bi nam bilo potrebno dosta, dosta bojovite krvi; naša miroljubnost, naša potrpežljivost, naša pnižnost je morebiti za prihodnje čase prav pripravna, a za zdajšnje ne.

Naš slovanski in posebno slovenski značaj je čudovito mehak. Le preberimo naše pesnike. Ali ste našli kako krepko, jekleno dušo, moža, kojemu je najboljša tam, kjer se narod narodu postavlja na obrambo do zob oborožen tudi zaradi raztrganega šolna! Aj ne. Jeden samo imel je v mlajših letih krepke akorde; če bi ne bil v državnej službi, imel bi jih bil še bujnejših, ali ta je prostemu narodu nerazumljiv in zdaj uže jadra v mirno luko pokoja sivolasa. Jaz menim Koseskega. (Ur.) Naš bodoči kulturohistorik bode morebiti tega moža

ki se je v tako lepem številu i s tolikim zatajevanjem samega sebe potovanja našega udeležil. Celo rimske, vsaj nekoliko izobražene dame zapuščajo pri začetku teh borb svoje sedeže i le pohotne ženske zavrženega stanu ostajajo nepretrgoma do zadnjega trenutka, to je do venčanja z magalcev. Ker bi vtegnilo to morda za nas nekoliko mikavno biti, se podajmo proti večeru h koncu iger zopet v cirkus. Tu vidimo uže pred konzulovo ložo vse zmagovalce zbrane. Vozotaji salutirajo svojimi biči ter izprejemajo ravno od konzula kot darila za svoje zmage palmove veje, srebrne vence, dragocene obleke, nekteri tudi peneze. Za njimi pridejo zmagalni tekuni i rokoborci na vrsto. Po izprejetih darilih pa odhajajo slednjič zmagovalci med ploskanjem i vpitjem zbrane množice skozi triumfalna vrata. — Uže se zvonaj solnce za gore pomika i vendar vidimo samo imenitniše stanove v podiji vstajati, prosto ljudstvo pa se

ne gane, kako to? Ono čaka na veliko, od cesarja mu obljubljeno pojedino, ktera se bode zdaj vršila. Mi je ne bodemo gledali, ker bi bilo to prenevarno.

Med pojedino namreč namerava cesar tudi denar med ljudstvo metati i sicer ne morda iz gole dobrosrčnosti, ampak deloma iz politične prevdarjenosti, deloma pa, ker mu ravs i kavs, suvanje i dreganje, ktero nastane vselej pri takih priložnostih, silno zabavo dela. Kolikokrat se je uže pripetilo, da so pri takem javnem obdarovanji kar po sto ranjenih, da celo ubitih iz gledališča nesli! Pojdimmo tedaj raji domov, kjer nas čaka dobro pripravljeno kosilo! — Za jutri dopoldan nam naznanja slavnostni program zverinske i gladiatorske boje, popoldan pa gledališko predstavo. Kakor nam je naš gostomil povedal, videli bodemo prve v amfiteatru, ktere ga je Statilius Taurus za Avgustove dobe na Martovem polji sezidal. Uže je minila noč

i napočil je tretji dan našega bivanja v Rimu. Zjutraj na vse zgodaj pridejo najprej zverinski boji na vrsto. Ker sem popolnoma prepričan, da oni celo nasprotujejo vašim rahločutnim srcem, vas nikakor ne morem tje kaj peljati. To so prizori za surovo nečlovečno rimsko ljudstvo, ne za vas. Kdo neki bi vas mogel ali smel siliti, da več ur zaporedoma gledate, kako se tu na stote raznih, iz vseh delov sveta nabranih živalij v veliko veselje zbranega občinstva mesari i trga, kako se tu tigri, biki, medvedi, volkovi, levi i orosloni sčujejo rudečim suknom i gorečimi bakljami, ktere med nje mečejo, kako se potem, ko je bojišče uže od kakih 30—40 ali še več živalij pokrito, k še ostalim, več ali manj utrujenim tirajo k smrti obsojeni zločinci i ubogi kristjanje (bestiarji), da padejo kot usmiljenja vredne žrtve strašnim tem izstradanim zverinam, ali si pa prostost priboré, ako vkljub svojemu slabemu orodju vendar le zmagajo

na prav lepo mesto posadil, ker Koseski je vzbudil svojimi krepkimi glasovi one boritelje, ki so se v zadnjih 20 letih vedno verno in neustrašljivo držali naše reči. Drugi vsi pesniki pa so mehki; vznemiri jih vsaka ostra sapica in če se vzdignejo do razjarjenega govora, kmalu se zopet pomislijo, da bi utegnili koga žaliti. In kakor njegovi pesniki, tako i narod. Poglejmo v našo zgodovino; koliko nahajamo v njej krepkih naporov, prekucij? Turške boje moramo izvzeti, tedaj nam je tičal nož na goltancu in v takem položaju se najbolj krotko bitje brani in tak boj na življenje in smrt kaže povsodi v bojevniki strasti do vrhunca napete.

Malo, malo najdemo eneržije v naši zgodovini; mehki, trpeči, jokajoči „mol“ v naših pesnih javlja se tudi v naših činih, in to je nam Slovencem obkoljenim od dveh velic narodov škodljivo. Ta naš značaj zakrivil je, da so nas toliko nemčili; ta naš značaj kriv je, da smo bili v minulosti in, da smo še v sedanjosti robovi. Zoper ta značaj se da malo delati. Spremeniti ga v trdnjšega, življavejšega skoraj nij mogoče, ali kakor se mlademu človeku more vcepiti po izgoji par potez, ki so morebiti v nasprotju z naravnim položjem njegovega značaja, tako se more tudi narod naš, v zavedanju in spoznanju samega sebe še mlad narod naš do nekaj bolj pogumnega, bolj ponosnega, rekal bi revolucionarnega duha izgojiti. Jemljem tu besedo revolucionaren v tem pomenu, če narod, kakor posamezen človek, svoje človeške vrednosti ne da gaziti, svojega imena ne teptati; kakor človek, ki vse ovire smelo prekoraka, da dospe do svojega smotra.

Povsodi, kjer poljedelstvo nahajamo, najdemo tudi jedno glavno lastnost velike vrednosti, to je strastna ljubezen kmetovalca do svoje lastnine. Ta ljubezen je Rimljana storila tolicnega velikana, ta mu je pomagala delati ono svetovno pravo, ki še zdaj svet vladuje, ta ljubezen storila je Angleže prvo ljudstvo gledé pravnega življenja v Evropi, ta ljubav je mogočni regulator vsega gibanja na svetu, na podlogi tega nagotja kujejo si narodi zakone, uredujejo si države.

To lastnost nahajamo uže kaj močno razvito tudi v našem oratarju in po večjem on reprezentuje naše ljudstvo. Te lastnosti se je treba držati, na podlogi te lastnosti izgoja se narod lahko do bojevitnega značaja.

Poglejmo našega kmeta v sodnji.

Zaradi žaljenja česti se on ne toži, ali

zaradi pedi zemlje, ki mu jo je sosed vzel se se toži in kako toži. Tedaj naš mož ne pozna več prijatelja v mejnike prestopajočem sosedu, grd sovrag mu je in ne lasa na njem nij dobrega. Kakor, da bi stalo življenje in smrt, milijon ali beračinstvo hodi mož v boj in njegov klic ob taci prilikah: jaz stokrat prisežem na to ali ono, nij fraza v njegovih ustah, v teh besedah izraža se duša, ki si ne da jemati svoje misli, svojega prava in če hočemo videti kakovšen je človek na vrhuncu veselja in v globini tuge, potem pogledajmo po naših sodiščih zmagovalca-kmeta in zmaganega v pravnem boji za lastnino. Tu so vsi živci napeti, tu se iskrijo oči, tu so možjani, tu je vse, kar je v bojevalcih živega osredotočeno na pravdo stvar in joj kmetu, ki je bil premagan in posebno onemu, ki je bil po krivem primoran, vse furije so v njem po konci.

(Dalje prih.)

Jugoslovansko bojišče.

Iz Hercegovine nij še popolnem zanesljivega poročila o izidu boja, ko ta list končujemo. Sicer dvomljiv vir „N. Fr. Pr.“ poroča, da se je Muktar-paša vendar probil iz pasti v soteski Duga ven in Nikšić z živežem oskrbel. Torej se vstašem nij posrečilo zajetega razorožiti, kar bi to se ve da za Turčijo tak strahovit udarec bil, kakoršnega ne moremo lahko upati. Verjeten bi bil tak izid, ker uže „Pol. Corr.“ jeden dan prej pravi, da bodo morali vstaši obkoljenje sami pustiti, ker jim manjka streliva in živeža. In uže včeraj smo dubrovniški telegram omenili, ki je isto trdil in rekel, da le če bi Črnagora bila z municijo in živežem priskočila, bilo bi ono veliko delo mogoče. (Glej zadaj naš telegram!! Ur.)

Mej tem iz Carigrada prihaja veleteška in pomembna polna novost, da je sultan ves razdražen in da hoče zastavo prorokovo razviti t. j. vse Mohamedane v versko vojsko poklicati. Potem pa morajo tudi kristijanske vlade na Azijate vstati in počne se klanje...

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 20. aprila.

Ministerski dogovori tudi v seji pred cesarjem, ki je pet ur trajala, nijso do nobenega sporazumka doveli. Cesar in kralj bode sedaj sam odločeval, ker nij upanja, da bi ministri še dalje poskušali dogovoriti se. Novne terjajo od vlade, da se stvari razjasnijo in vse

tresenih. Včeraj zvečer so za današnje igre odmenjeni dobili veliko pojedino, marsikdo morda zadnjo; pri tej priložnosti so je smeli njihovi znanci i prijatelji obiskati ter od njih slovo vzeti. Vsem se bere drznost i smelost na obrazu. Zdaj so znami vred pred amfiteatrom dospeli. To oblo, nepokrito poslopje krasijo od zvanaj same vrste na ličnih slopih počivajočih arkad ali obokov. Vendar vstopimo z gladiatorji v notranjest! V sredi gledišča vidimo peskom posuto i phano bojišče, to je area ali arena, ktero obdaja debel zid s hramovi za zverine i druge reči; vrh tega je s stebri okinčana ograja, pred ktero so se slonovi, kostjo! lepo vdelani valarji napravljeni, ki se pri najmanjšem dotiku zasučejo, tako da je divjim zverinam popolnem nemogoče, iz arené v prostor za gledalce pobegniti.

(Dalje prih.)

pove kako stojimo in zakaj se sporazum nij dosegel.

V **Dalmaciji** se zbira čedalje več avstrijske vojske, kakor beremo v vseh novinah. Videti je, da bode naša država nazadnje vendar le intervenirala in vojaško zasela vsaj severni del Hercegovine in Bosne. To se ve, da prej pade Andrassy. „N. Fr. Pr.“ je ljuta na „pašo“ Rodića, ki baje skrivno z dvornimi krogi deluje. Vendar javno Rodić dela „korektno“ po Andrassyjevih ukazih. Sedaj 17. t. m. je v drugič beguncem svetoval vrniti se. Samo na videz?

Na **Poljskem** je uže toliko judov, da so v Breskem v vseh treh volilnih razredih v občinski svet skoro sami judje proti Poljakom voljeni. Jud in Nemec — dva jednaka.

Vnanje države.

Iz **Peterburga** se Bismarkovemu glasilu v Berlinu piše oficijozno: Pri nas se rešitev hercegovinskega vprašanja bolj mirno pričakuje nego drugje; prepričani so, da car Aleksander ne začne vojne, dokler ne bode Rusiji čast ali last jemana. Res je sicer, da je položje bolj nevarno postalo vsled dohodov prostovoljcev iz Dalmacije in avstrijske Hrvatske, vsled agitacije srbske demokracije in vsled pristopa garibaldstva. S tem je ruskega občinstva udeležba rasla. Sedaj se hoče Avstrija z Rusijo spreti. A to se ne bode posrečilo meni oficijozus.

V **Srbiji** še vedno nij odločbe. Videti je, da se minister Kaljević boji velike odgovornosti napovedbe vojske. Zato bi rad Ristića in Gruića v ministerstvo dobil. — Škoda, da nij odločnih mož, ki bi vse žrtvovali, tudi sebe če treba, da se izpolni narodna volja. Premišljevalci in oprezovalci nikoli do moževskega sklepa ne prihajajo.

Rumunsko ministerstvo je konservativno, t. j. narodnej politiki v orijentu ne prijazno, kakor sedaj iz časnikov vidimo. Knez, Prus in le predstraža Nemčije, nij hotel Bratiana, katerega je večina hotela.

Francoska „Republique Franç.“ glasilu Gambette, začelo je vladí oponirati, kar so nastavljeni tudi taki prefekti, ki nijso povsem republikansko zanesljivi.

Občni zbor društva „glasbene matice“

dne 18. aprila 1876.

Gospod Ravnikar prične kot prvosednik zbor s kratkim nagovorom, v katerim pozdravlja zbrane družbenike in pozivlja gosp. tajnika in blagajnika, da poročata o društvenem delovanju in o stanju društvene blagajnice. Gosp. tajnik Valenta poroča sledeče:

Poročilo

tajnikovo v IV. občnem zboru o delovanju „glasbene matice“ od 16. aprila 1875 do 18. aprila 1876.

Slavni zbor!

Burno življenje sedanjega časa vzbudilo je tudi večje delovanje na glasbenem polji. Prodrla je zavest, da je naše življenje v ozkež zvezi z glasbo, ker ona nas spremlja od zibelke do tihe jamice. — Komaj ugleda človek luč svetá, uže mu zapoje draga mamica mило pesnico, da dete zaziblje v spanje; otrok predno dobro govori, uže poskuša pevati; v šoli in v cerkvi nas budi pesen k uku in k molitvi; vojaka navdušuje budnica k boju, zaljubljeni pevajo svojim ljubicam podoknice, pri sladkej kapljici vesele se može pri dobrovoljnih zdravljičah, in ko spremimo prijatelja na mirodvor, zapojemo mu zadnjo pesen v slovó.

Izpoznalo se je, da je znanje glasbene umetnosti potrebno za človeško izomiko, zato se je tudi bolj oživelo podučevanje otrok v tej stroki v šolah in v družinah, kar bode mladini gotovo hasnilo, ker glasba bode mlade srca blažila in vzvišene čutila v njih vzbudila.

krute stvoje sovražnike. Zavoljo tega sem namenjen, vas se le proti četrti uri (to je ob deseti) k začetku gladiatorskih iger peljati i sicer, ker so tudi one krvave, le iz tega uzroka, da si ogledamo malo amfiteatra zvanjanjo i notranjo obliko, se ve da, ako vi v to privolite. Uže slišimo na ulici glasove trobent! To je gladiatorska tropa (familia gladiatoria), ktera ravno pred svojim nastopom mesto obhaja. Ako tedaj hočete, se ji pridružimo z drugimi vred! Celih sto parov jih je. To so sami deloma v vojskah vjeti ali k smrti obsojeni nerimljanski državljani, deloma pa tudi svobodni ljudje, ki so se za plačo i hrano prostovoljno v gladiatorje vpisali. Pod strogim nadzorništvom svojih predstojnikov (lanistae) se ta drzna druhal na državne stroške prav dobro redi i v posebnih šolah (ludi gladiatorii) uri, katerih je mnogo v Rimu, še več pa po celej Italiji raz-

Da se pa ukorenini gojitev glasbe, treba je skrbeti za gradivo, katero služi raznim zahtevam muzikalno izobraženega naroda. To nalogo ima v prvi vrsti društvo „glasbene matice“, ono more pripravljati pota za daljni razvitik domače glasbene umetnosti. V malih letih svojega obstanka čutijo se uže dobri nasledki delovanja našega društva. Ne, da bi si prisvojali zaslugo, kakor da bi bili dovolj storili, narobe, priznamo, da bi se bilo moglo dokaj več delovati, toda vse zavire se ne morejo iz osebnih vzrokov navesti, toraj rajše molčimo o tem. Ali moralni vpliv, katerega dela naše društvo za domače glasbe razvitik, se ne dá tajiti, in tega nam morajo priznati tudi oni, kateri radi naše delovanje z ostro besedo zaslužno ali nezaslužno bičajo.

Veselega srca pozdravljali smo osnovo pevskega društva „Slavec“ v sosednji Gorici, ob enem smo pa tudi obžalovali, da hoče to društvo našemu konkurirati, kar se tiče izdavanja muzikalij, kar smo tudi „Slavčevemu“ odboru odkritosrčno naznanili. Za nas Slovence je dovolj jedno literarno glasbeno društvo in v temu naj se koncentrira cela glasbena delavnost slovenskih skladateljev. S tem, da se vse ne odobrava za društvene publikacije, naj bi se ne dali oplasiti oni, katerim se jedna ali druga skladba zavrže, naj pošljejo druge, mej mnogimi se bode gotovo katera našla, ki je za tisk pripravna. Vrsta skladateljev se množi počasi ali narastek, če tudi majhen, je znamenje napredka. V pretečenem letu se je za razpisana darila oglasilo zopet nekoliko novih močij, I. in II. darilo je dobil gosp. Daniel Feigelj iz Tolmina, III. pa gosp. Hugolin Satner v Novem mestu; za zbirko narodnih napevov dobila sta darilo gospoda Franjo Ozbič v Kamniku in Josip Raktelj v Ribnici.

(Konec prih.)

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Iz Spljeta 20. aprila. Muktar paša je bežal v torek čez Presjeko v Gačko nazaj, in nij mogel Nikšića niti videti tem menj pa z živževom oskrbeti. Pravi, da so mu vstali ves provijant vzeli. Svojo tepeno vojsko zopet zbira in bode še jedenkrat svojo srečo poskušal. Vstasi ga čakajo.

Dunajska borza 20. aprila.

Enotni drž. dolg v bankovnih	64	gld	60	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	67		75	
1860 drž. posojilo	105		75	
Akcije narodne banke	846		—	
Kreditne akcije	135		20	
London	120		15	
Napol.	9		60	
C. k. cekini	5		71 1/2	
Srebro	103		70	

Vsem čestitim p. n. gospodom in damam, kateri so mej boleznijo moje, 18. t. m. zjutraj v tukajšnji bolnici umrle preljube soproge, izkazali najsrčnejša sočutja, kakor tudi onim, kateri so se udeležili njenega in otrokovega pogreba iz bližine, kakor tudi iz daljine izrekam tu najtoplejšo zahvalo.

V Ljubljani, 19. aprila 1876. (99)

Karol Valentinič,
nadučitelj v Hrastniku.

Prepelicar (pes),

ki sliši na ime **Cotel**, je 19. aprila iz Ljubljane ušel. On je velik, trde bele dlake z rumenkastimi lisami in ušesi. Okolo vratu ima ogerljak (Halsband) z rumeno ploščo, v katero je urezano moje ime, nosi tudi pasjo marko ljubljanskega mesta št. 201. Ušel je pa najbrž po dunajske cesti. Ko bi ga kdo našel, naj ga blagovoli k meni na kolodvor južne železnice v Ljubljani pripeljati, za kar mu bodem rad dal primerno plačo.

V Ljubljani, dne 21. aprila 1876.

C. Szilich,

uradnik južne železnice.

(100—1)

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Prostovoljna dražba vinogradskega posestva

v Pavlovi gori.

C. kr. okrajna sodnija v Ormužu, kot obravnavna sodnija naznanja:

Za prosto javno dražbo, zapuščine 19. febr. 1876 v Pavlovi gori umrlega vinogradskega posestnika gosp. Karola Franzja v Pavlovi gori, v najprijetnejšem vinogradu Ormužskih vinogradov, jedno uro od mesta in železniške postaje Ormužske oddaljeno. S prav lahko dovozno potjo in lepim razgledom 10 oralov 84 1/10 □ sež. obsegajoče, zaradi skoro gotove železnice Dunaj-Novji jako priporočljivo, dobro zasajeno vinogradno posestvo Brg št. 1 ad Libeinberg in dom. št. 170 zemljišnih knjig IV. Fol. 56 graščine Ormužske, kder je tudi

zidana s slamo krita hiša, z dvema sobama, kuhinjo in kletom, potem gospodarsko leseno poslopje tudi s slamo krito s premakljivim blagom v cenenej vrednosti 156 gld. 58 kr. je določen narok za prodajanje

24. aprila 1876

do polu dne od 10. do 12. ure na kraju posestva s tem pristavkom, da bode posestvo za uže ceneno vrednost 5130 gld. takoj k prvemu izklicano, ter da se pod to ceno ne bode prodalo, in da vsak licitant mora položiti 10 % vadiuma. Premakljivo blago bode se tudi le za, ali višje, cenene vrednosti prodalo in to sicer največ ponujočemu za gotovo plačilo.

Natančnejši licitacijski pogoji, kakor tudi zemljišne knjige izvedeti in uvideti se morejo pri tukajšnji sodnji.

(98—2)

C. kr. okrajna sodnija v Ormužu.

Mej mnogimi anonci, posebno za ure in zlato blago je mnogo taci, ki prebivalce po deželi samo sli-parijo. Vsak naj bode svarjen za svojo lastno korist pred kupovanjem, kjer firma prodajalec ne garantira zadostno. Vse ure in drugo zlato blago, katero kdo pri meni kupi, izmenjam mu po volji vsak čas, ali pa tudi nazaj sprejem, to je dokaz najostreje soliditete!

Neverjetno, pa resnično!

Za 10 in 12 gl. prava angleška, srebrna cilinder ura s primerno verižico in medailonom, etuijem, ključkom in petletnim garancijskim listom in po vrhu še jedno rezervno steklo za uro. Ravno iste krono-časomerne ure fino ognjo-pozlačene samo gl. 12.50.

Samo 18 ali 25 gl. prava angleška srebrna anker-ura, savoneta z dvojnimi pokrovom, fino izrezana poleg tudi še verižica in garancijski list.

Samo 13 gl. prava angleška srebrna in ognjo-pozlačena kronometer-ura z verižico vred, z usnjatim etuijem in garancijskim listom.

Samo 16 ali 17 gl. prava angleška Prince of Wales-remontir-ura, najmočnejšega kalibra s kristalnim steklom.

Samo 14 ali 17 gl. prav mala ura za dame iz pravega srebra in ognjo-pozlačena, poleg vratna verižica in garancijski list.

Samo 20 gl. prava angleška fino ognjo-pozlačena srebrna kronometer-ura z dvojnimi plaščem, fino emailirana, poleg tudi še fina verižica, medailon in garancijski list.

Samo 18 ali 20 in 25 gl. najfinejša srebrna prava angleška anker-ura na 15 rubinov poleg verižica, medailon, usnjati etui in garancijski list.

Samo 20 in 25 gl. srebrna remontir-ura brez ključka za naviti, poleg verižica in medailon.

Samo 40, 50 in 60 gl. zlata ura za dame z dijamanti.

Samo 30, 35 in 40 gl. prava angleška srebrna remontir-ura z dvojnimi plaščem, garantirana in patentirana.

Samo 23, 25, 27 gl. zlata ura za dame z verižico, medailonom in garancijskim listom.

Samo 35, 45, 50 gl. prava angleška zlata anker-ura s kristalnim steklom.

Samo 60, 75, 100 gl. fina zlata remontir-ura s kristalnim steklom. 105 in 115 gl. z dvojnimi plaščem.

Samo 200—300 gl. pravi angleški kronometer z remontirnim dvojnimi plaščem in kristalnim steklom.

Razun tega pak še vsake vrste drugod od kakega drugega anoncirane ure in gotovo cenejši.

Atelier za popravljanje.

Stare ure, dostakrat preljubi družbinski spomeniki popravljajo se, ter onove. Cene popravljanja s petletno garancijo: gld. 1.50, 3, 5 do 10 gld.

Zlatnina.

Od c. kr. kovničnega urada na Dunaji kot pravo izkušeno.

Prstani.

Prstani za dame gl. 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15. Prstani s pečatnikom za gospode gl. 8, 10, 11, 12 do 20.

Porčni prstani gl. 5, 6, 7, 8.

Zlate verižice za ure.

Verižice, kratke s ključkom gld. 1, 20, 25, 30, 35 do 80 v vsakej obliki.

Verižice, dolge z gladkim ali facijoniranim pahadom z biseri gl. 28, 30, 35, 40, 50, 55, 60, 65, 70, 80 do 150.

Zlati medalloni

za gospode in dame.

S pravimi kamenji gl. 14, 16, 18, 20, 24, 30, 35, 40, 45, 50.

Zlate garniture.

Brože in uhani gl. 18, 20, 24, 30, 35, 40, 50. S pravimi kamenji ali biseri gl. 35, 40, 45, 50 do 20.

Z dijamanti in brilanti gl. 60, 80, 90, 100 do 200.

Zlati uhani.

Lečneti za otroke gl. 1.25, 1.50, 1.75, 2, 3 se ali brez kamenjček.

Uhani, dolgi ali okrogli se ali brez kinča, gladki ali pa se pravim kamenjčkom ali pa v obliki sulice gl. 12, 15, 18, 20 do 30.

Boutoni z dijamanti ali brilanti gl. 50, 55, 90, 100 do 500.

Zlate gumbje za kemisete in manšete.

Z dragocenimi kamenjčki gl. 6, 7, 8, 10, 12, 14, 18, 20.

Zlate brože.

Enojne najnovije oblike gl. 12, 15, 20 do 25. S slikami gl. 12, 15, 16 do 40.

Zlati križci.

gl. 6, 7, 8, 9, 10, 12. Se biseri ali dragocenimi kamenjčki gl. 8, 9, 10, 12 do 25.

Zlate prsne igle.

V različnih oblikah, Jokey, Sport itd. od gld. 5 do 30.

Se dragocenimi kamenjčki od gl. 5 do 30. Se brilanti gl. 15 do 150.

Zlati brazletci.

Gladki obročki, različne širokosti gld. 18, 20, 26, 30 do 60.

Se pravim kamenjčkom ali biseri gld. 30, 36, 40, 50 do 80.

Se brilanti od gl. 80 do 500.

Pismana naročila

izvrše se v 24 urah proti poštnem povzetku ali pripošiljati nove. Na zahtevanje razpošiljajo se tudi ure in zlatnina proti poštnem povzetku za izbiranje, ter se za neobdržano vrača denar nazaj.

Moje cene so vedno nižje, kakor najnižje povsod, ter zahtevam dobička le sedanemu času primerno. Vsi, kateri želé nove ure in zlatnino naročiti, Vsi, kateri stare ure ali staro zlatnino za novo izmenjati želé, se uljudno prosijo, da se obrnejo na mojo firmo. (26—12)

Philipp Fromm,

fabrikant ur in zlatnine,

Rothenthurmstrasse stev. 9, nasproti Wollzeile, DUNAJ.

Naj se ne pozabi naslov.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.